

POMOC MATERIALNA DLA DZIECI I MŁODZIEŻY W SZKOLE I PRZEDSZKOLU

I. POMOC MATERIALNA DLA UCZNIÓW PRZEWIDZIANA W USTAWIE O SYSTEMIE OŚWIATY

Pomoc materialna dla uczniów może mieć charakter socjalny albo motywacyjny

Świadczeniami pomocy materialnej o charakterze socjalnym są:

- stypendium szkolne;
- zasiłek szkolny.

Świadczeniami pomocy materialnej o charakterze motywacyjnym są:

- stypendium za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe;
- stypendium Prezesa Rady Ministrów;
- stypendium ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania;
- stypendium ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.

Pomoc materialna dla uczniów przewidziana w ustawie o systemie oświaty przysługuje:

- uczniom szkół publicznych;
- uczniom szkół niepublicznych;
- uczniom szkół niepublicznych szkół artystycznych o uprawnieniach publicznych szkół artystycznych
- słuchaczom kolegiów pracowników służb społecznych

do czasu ukończenia kształcenia, **nie dłużej jednak niż do ukończenia 24 roku życia**

- wychowankom publicznych i niepublicznych ośrodków rewalidacyjno - wychowawczych – do czasu ukończenia realizacji obowiązku nauki (w praktyce do ukończenia 25 roku życia albowiem do tego czasu mogą pozostawać wychowankami tych ośrodków)

Skreślenie z listy uczniów szkoły (kolegium lub ośrodka) powoduje utratę prawa do świadczeń.

Prawo ubiegania się o świadczenia pomocy materialnej mają zatem uczniowie szkół podstawowych oraz każdej szkoły ponadpodstawowej (czyli uczniowie liceów, techników, szkół branżowych I i II stopnia, szkół policealnych i szkół specjalnych przysposabiających do pracy, szkół policealnych dla osób posiadających wykształcenie średnie lub wykształcenie średnie branżowe, o okresie nauczania nie dłuższym niż 2,5 roku.), o których mowa w art. 18 ust. 1 pkt 2 prawa oświatowego¹. **Przy czym dla możliwości ubiegania się o przyznanie prawa do świadczenia nie ma znaczenia czy edukacja odbywa się formie dziennej, stacjonarnej czy zaocznej.** Zgodnie z art. 18 ust. 2a i 2b prawa oświatowego w szkole podstawowej, liceum ogólnokształcącym, technikum, branżowej szkole I stopnia, szkole specjalnej przysposabiającej do pracy oraz w szkołach artystycznych kształcenie odbywa się w formie dziennej, a w branżowej szkole II stopnia i szkole policealnej – kształcenie może

¹ ustawa z dnia 14.12.2016 r. prawa oświatowe (Dz.U. z 2021 r. poz. 1082 t.j.)

Prowadzenie punktu/punktów w których udzielana będzie nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie z uwzględnieniem punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego o specjalizacji nieodpłatna mediacja (na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej Dz. U. z 2019 r. poz.294)

odbywać się w formie dziennej, stacjonarnej lub zaocznej. Natomiast w szkole dla dorosłych kształcenie odbywa się jedynie w formie stacjonarnej lub zaocznej.²

Ponadto istotne jest, że dla faktu bycia uczniem decydujące jest usytuowanie szkoły w systemie oświaty. Mianowicie zdarza się, że we wniosku lub zaświadczeniu dostarczonym przez ucznia organowi przyznającemu np. stypendium szkolne wskazane jest, że jest on słuchaczem szkoły policealnej a nie uczniem (choć formalnie osoba ta powinna być nazwana uczniem). Nie zmienia to jednak faktu, że jeśli w ujęciu systemowym jednostki oświaty jest uczniem a nie słuchaczem - to jak najbardziej należy mu się stypendium. Jak już wyżej wskazano decydujące w każdym razie będzie usytuowanie szkoły w systemie oświaty.

W przypadku wychowanków ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych obowiązek szkolny o którym mowa w art. 31 ust. 4 ustawy prawo oświatowe realizowany jest, poprzez proces wychowawczy dzieci i młodzieży z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu głębokim, w tych ośrodkach.³

- Istotne jest to, że uczniowi może być jednocześnie przyznana pomoc materialna o charakterze socjalnym jak i motywacyjnym⁴.
- Pomoc materialna w postaci stypendiów i zasiłków szkolnych nie przysługuje dla dzieci odbywających wychowanie przedszkolne (tj. w wieku 3 – 6 lat) oraz dzieciom w tzw. „zerówkach” tj. dzieciom realizującym roczne przygotowanie w oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej i dzieciom realizującym roczne przygotowanie przedszkolne w przedszkolu.

POMOC O CHARAKTERZE SOCJALNYM

STYPENDIUM SZKOLNE

- **Kryteria przyznania, warunki ustalenia dochodu rodziny ucznia**

Stypendium szkolne może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej, wynikającej z niskich dochodów na osobę w rodzinie, w szczególności gdy w rodzinie tej występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe.

Przy czym prawo do stypendium szkolnego przysługuje wówczas gdy miesięczna wysokość dochodu na osobę w rodzinie ucznia nie przekracza kwoty o której mowa w art. 8 ust. 1 pkt. 2 ustawy o pomocy społecznej tj. obecnie 600 zł⁵

Wysokość dochodu ustalona jest stosownie do przepisów art. 8 ust. 3 -13 ustawy o pomocy społecznej. Zatem za dochód uważa się sumę miesięcznych przychodów z miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku lub w przypadku utraty dochodu z miesiąca, w którym wniosek został złożony, bez względu na tytuł i źródło ich uzyskania, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, pomniejszoną o:

- miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych i koszty uzyskania przychodu;

² Przedmiotowe zasady zostały weszły w życie w dniu 01.09.2019 r. na podstawie ustawy o zmianie ustawy - Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 2245)

³ Stanowi o tym art. 36 ust. 17 ustawy prawo oświatowe.

⁴ Powyższe wynika z art. 90c ust. 4 ustawy z dnia 07.09.1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2022 r. poz. 2230 t.j.)

⁵ Rozporządzenie z dnia 14.07.2021 r. w sprawie kwot kryteriów dochodowych z pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1296)

Prowadzenie punktu/punktów w których udzielana będzie nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie z uwzględnieniem punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego o specjalizacji nieodpłatna mediacja (na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej Dz. U. z 2019 r. poz.294)

- składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz ubezpieczenia społeczne określone w odrębnych przepisach;
- kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób.

Natomiast do dochodu nie wlicza się:

- jednorazowego pieniężnego świadczenia socjalnego;
- zasiłku celowego z pomocy społecznej;
- pomocy materialnej mającej charakter socjalny albo motywacyjny, przyznawanej na podstawie przepisów o systemie oświaty;
- wartości świadczenia w naturze;
- świadczenia przysługującego osobie bezrobotnej na podstawie przepisów o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z tytułu wykonywania prac społecznie użytecznych;
- świadczenia pieniężnego, o którym mowa w ustawie z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1255), i pomocy pieniężnej, o której mowa w art. 19 ust. 2 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji i okresu powojennego (Dz.U. z 2021 r. poz. 1858), w art. 7a ust. 2 ustawy z dnia 2 września 1994 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1774), w art. 5a ust. 2 ustawy z dnia 31 maja 1996 r. o osobach deportowanych do pracy przymusowej oraz osadzonych w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich (Dz.U. z 2021 r. poz. 1818), w art. 10a ust. 2 ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych (Dz.U. z 2021 r. poz. 1820) oraz w art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 20 marca 2015 r. o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych;
- dochodu z powierzchni użytków rolnych poniżej 1 ha przeliczeniowego;
- świadczenia wychowawczego, o którym mowa w ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz.U. z 2019 r. poz. 2407 oraz z 2021 r. poz. 1162 i 1981);
- świadczenia pieniężnego, o którym mowa w art. 8a ust. 1 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o Karcie Polaka (Dz.U. z 2019 r. poz. 1598);
- świadczenia pieniężnego przyznawanego na podstawie art. 9 ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o grobach weteranów walk o wolność i niepodległość Polski (Dz.U. poz. 2529);
- nagrody specjalnej Prezesa Rady Ministrów przyznawanej na podstawie art. 31a ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Radzie Ministrów (Dz.U. z 2021 r. poz. 178, 1192 i 1535);

Opracowanie – sfinansowane ze środków **Ministerstwa Sprawiedliwości**
w ramach umowy **UMIA/PS/B/VI/3/1/405/2021-2022**

Prowadzenie punktu/punktów w których udzielana będzie nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie z uwzględnieniem punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego o specjalizacji nieodpłatna mediacja (na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej Dz. U. z 2019 r. poz.294)

- pomocy finansowej przyznawanej repatriantom, o której mowa w ustawie z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji (Dz.U. z 2019 r. poz. 1472);
  - środków finansowych przyznawanych w ramach działań podejmowanych przez organy publiczne, mających na celu poprawę jakości powietrza lub ochronę środowiska naturalnego;
  - zwrotu kosztów, o których mowa w art. 39a ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz.U. z 2021 r. poz. 1082);
  - rodzinnego kapitału opiekuńczego, o którym mowa w ustawie z dnia 17 listopada 2021 r. o rodzinnym kapitale opiekuńczym (Dz.U. poz. 2270);
  - dofinansowania obniżenia opłaty rodzica za pobyt dziecka w żłobku, klubie dziecięcym lub u dziennego opiekuna, o którym mowa w art. 64c ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz.U. z 2021 r. poz. 75, 952, 1901 i 2270);
  - kwotę dodatku energetycznego, o którym mowa w art. 5c ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (Dz.U. z 2021 r. poz. 716, z późn. zm.6));
  - kwotę dodatku osłonowego, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym (Dz.U. z 2022 r. poz. 1);
  - kwoty dodatku węglowego, o którym mowa w art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym (Dz.U. poz. 1692);
  - kwotę dodatku dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła, o którym mowa w art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 września 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie niektórych źródeł ciepła w związku z sytuacją na rynku paliw (Dz.U. poz. 1967);
  - kwoty dodatku elektrycznego, o którym mowa w art. 27 ust. 1 ustawy z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej (Dz.U. poz. 2127).
- Z tym, że do dochodu rodziny nie wlicza się pomocy materialnej ani o charakterze socjalnym ani o charakterze motywacyjnym.⁶ Mianowicie uzyskiwanie np. stypendium szkolnego bądź motywacyjnego przez jednego członka rodziny, nie powoduje zwiększenia dochodów powodujących ustanie prawa do świadczenia. Podobnie tyczy się to zasiłku szkolnego.
- **Formy realizacji świadczenia**

Forma realizacji stypendium – to sposób, w jaki zostanie udzielone wsparcie uczniowi. Wsparcia udziela się najczęściej w dwóch formach:

- całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, w tym również: wyrównawczych, wykraczających poza zajęcia realizowane w szkole w ramach planu nauczania, realizowanych poza szkołą;

⁶ art. 90c ust. 2 i 3 ustawy o systemie oświaty.

Prowadzenie punktu/punktów w których udzielana będzie nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie z uwzględnieniem punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego o specjalizacji nieodpłatna mediacja (na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej Dz. U. z 2019 r. poz.294)

- pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w tym w szczególności zakupu podręczników.
- W pierwszym przypadku chodzi o pokrycie takich kosztów jak: czesne, zajęcia edukacyjne pozaszkolne, np. nauka języków obcych, zajęcia w kółkach zainteresowań, wycieczki turystyczno-krajoznawcze, wyjścia do kin i teatrów, na basen, wyjazdy na „zieloną szkołę”, zajęcia prowadzone w klubach sportowych – w których uczestniczą uczniowie, koszty związane z pobieraniem nauki przez uczniów szkół ponadpodstawowych poza miejscem zamieszkania: zwrot za bilety, za zakwaterowanie w bursie czy internacie, zakup mundurków szkolnych i strojów galowych na akademie szkolne.
- W przypadku pomocy rzeczowej w praktyce chodzi o zakup podręczników, które nie są udostępniane nieodpłatnie przez szkołę, lektur, encyklopedii, innych książek pomocnych w realizacji procesu dydaktycznego. Zakupu stacjonarnych, laptopów lub tabletów. Zakupu biletów miesięcznych lub kwartalnych uprawniających do korzystania z komunikacji miejskiej.⁷

W praktyce realizacja świadczenia odbywa się w sposób pośredni, tj. poprzez refundację uprzednio poniesionych kosztów na pokrycie wydatków edukacyjnych. Czyli, że najpierw rodzic (dorosły uczeń) ponosi dany koszt edukacyjny, a następnie organ refunduje ten wydatek na podstawie przedstawionych przez stronę dowodów jego poniesienia tj. faktur, rachunków, umów, potwierdzeń przelewów). Sposób realizacji świadczenia winien wynikać z decyzji administracyjnej przyznającej to świadczenie. Taki sposób realizacji świadczenia funkcjonuje na obszarze m.st. Warszawy. Zaletą tego sposobu jest to że może uczeń (rodzic ucznia) może zakupić taki sprzęt jaki uzna za najlepszy dla jego potrzeb.

- Wyjątkowo stypendium szkolne może zostać zrealizowane w formie świadczenia pieniężnego.⁸

- **Termin i miejsce złożenia wniosku**

Wniosek o przyznanie stypendium szkolnego składa się do dnia 15 września danego roku szkolnego, a w przypadku:

- uczniów i słuchaczy szkół, w których zajęcia dydaktyczno-wychowawcze rozpoczynają się w pierwszym, powszednim dniu lutego - do dnia 15 lutego danego roku szkolnego;
- słuchaczy kolegów pracowników służb społecznych - do dnia 15 października danego roku szkolnego.⁹

⁷ Na obszarze m.st. Warszawy stanowi o tym uchwała Rady m.st. Warszawy z dnia 21.04.2015 r. Nr XLIX/1309/2005 w sprawie regulaminu udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów zamieszkałych na terenie miasta stołecznego Warszawy

⁸ Stanowi o tym art. 90d ust. 5 ustawy o systemie oświaty zgodnie z którym: Stypendium szkolne może być także udzielone w formie świadczenia pieniężnego, jeżeli organ przyznający stypendium uzna, że udzielenie stypendium w formach, o których mowa w ust. 2, a w przypadku uczniów szkół ponadpodstawowych także w formie, o której mowa w ust. 4, nie jest możliwe, natomiast w przypadku słuchaczy kolegów, o których mowa w ust. 3, udzielenie stypendium w formach, o których mowa w ust. 2 i 4, nie jest celowe

⁹ art. 90n ust. 6 ustawy o systemie oświaty

Prowadzenie punktu/punktów w których udzielana będzie nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie z uwzględnieniem punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego o specjalizacji nieodpłatna mediacja (na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej Dz. U. z 2019 r. poz.294)

W uzasadnionych przypadkach, wniosek o przyznanie stypendium szkolnego może być złożony po upływie powyższych terminów¹⁰. W praktyce takim uzasadnionym przypadkiem każdorazowo będzie późniejsze spełnienie warunków do uzyskania świadczenia. Przykładowo rodzina ucznia na dzień upływu terminu składania wniosku (15 września danego roku) nie spełniała warunków kryterium dochodowego, jednakże po dwóch miesiącach jeden z rodziców stracił pracę w związku z czym dochód na osobę rodziny ucznia zmniejsza się na tyle, że warunek ten zostaje spełniony.¹¹

W pewnych przypadkach za uzasadnioną przyczynę, o której mowa w art. 90n ust. 7 ustawy o systemie oświaty można uznać chorobę wnioskodawcy, która uniemożliwiła mu zachowanie terminu. Zasady doświadczenia życiowego pozwalają przyjąć, iż pewne choroby (np. wymagające hospitalizacji lub znacznie ograniczające samodzielność chorego) mogą uniemożliwić stronie dokonania czynności z zachowaniem terminów przewidzianych prawem.¹²

Wniosek o przyznanie stypendium szkolnego kieruje się do dyrektora ośrodka pomocy społecznej w dzielnicy m.st. Warszawy właściwej ze względu na miejsce zamieszkania ucznia szkoły, ośrodka lub słuchacza kolegium.¹³

- **Wysokość stypendium szkolnego i okres na który jest przyznawane**

Wysokość stypendium szkolnego nie może być niższa miesięcznie niż 80% kwoty, o której mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tj. 124 zł) i nie może przekraczać miesięcznie 200% kwoty, o której mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych¹⁴.

- Zatem wysokość stypendium szkolnego ustalana może być w przedziale **od 99,20 zł do 248 zł** miesięcznie. Z tym że wartość stypendium szkolnego, w danym roku szkolnym nie może przekroczyć kwoty 2.480 zł.

W praktyce na terenie m.st. Warszawy wysokość stypendium szkolnego ustalana jest w zależności od sytuacji materialnej uczniów i ich rodzin w ten sposób, że:

- wysokość stypendium nie powinna przekraczać miesięcznie 150% kwoty określonej w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, **czyli kwoty 186 zł**, jeżeli dochód miesięczny na osobę w rodzinie jest równy lub przekracza 80 % (**480 zł**), nie więcej jednak niż 100% kwoty (**600 zł**), o której mowa w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- stypendium nie może przekraczać 200% kwoty określonej w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych – **czyli kwoty 248 zł**, jeżeli dochód miesięczny na osobę w rodzinie jest niższy niż 80 % kwoty, o której mowa w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej – **czyli jest niższy niż 480 zł**.¹⁵

¹⁰ art. 90n ust. 7 ustawy o systemie oświaty.

¹¹ Tak WSA w Olsztynie w wyroku z dnia 20.03.2008 r. II SA/OI 95/08

¹² Tak WSA w Poznaniu w wyroku z dnia 22.08.2019 r. IV SA/Po 132/19

¹³ § 5 uchwały rady m.s.t. Warszawy Nr XLIX/1309/2005

¹⁴ art. 90d ust. 9 ustawy o systemie oświaty

¹⁵ § 4 uchwały rady m.s.t. Warszawy Nr XLIX/1309/2005

Opracowanie – sfinansowane ze środków **Ministerstwa Sprawiedliwości**
w ramach umowy **UMIA/PS/B/VI/3/1/405/2021-2022**

Prowadzenie punktu/punktów w których udzielana będzie nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie z uwzględnieniem punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego o specjalizacji nieodpłatna mediacja (na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej Dz. U. z 2019 r. poz.294)

- Stypendium szkolne jest przyznawane na okres nie krótszy niż miesiąc i nie dłuższy niż 10 miesięcy w danym roku szkolnym, a w przypadku słuchaczy kolegów pracowników służb społecznych - na okres nie krótszy niż miesiąc i nie dłuższy niż 9 miesięcy w danym roku szkolnym¹⁶. Zatem w przypadku uczniów przyznawany jest zazwyczaj na okres od września danego roku do czerwca następnego roku. Z tym, że rok szkolny we wszystkich szkołach i placówkach rozpoczyna się z dniem 1 września każdego roku, a kończy – z dniem 31 sierpnia następnego roku.¹⁷. Zatem poniesienie wydatku edukacyjnego nawet po czerwcu a przed końcem sierpnia danego roku szkolnego de facto uprawnia do zwrócenia się refundację. Po upływie 31 sierpnia danego roku szkolnego decyzja przyznająca to świadczenie wygasa. W konsekwencji oznacza to, że wydatki edukacyjne poniesione w całym roku szkolnym mogą być refundowane.
- Istotne jest to, że stypendium szkolne nie przysługuje uczniowi, który otrzymuje stypendium o charakterze socjalnym ze środków publicznych z innych źródeł, chyba że są one uzyskiwane w wysokości niższej niż stypendium szkolne. Wówczas uczeń może otrzymać stypendium szkolne w takiej wysokości która łącznie z innym stypendium o charakterze socjalnym nie przekroczy dwudziestokrotności kwoty 124 zł w roku szkolnym (tj. 2.480 zł). A w przypadku słuchaczy kolegów pracowników służb społecznych – osiemnastokrotności tej kwoty (tj. 2.232 zł)¹⁸.

- **Obowiązek informowania o zmianie sytuacji dochodowej i świadczenia nienależnie pobrane**

W związku z tym, że dochód rodziny może ulec zmianie w trakcie trwania roku szkolnego rodzice ucznia otrzymującego stypendium szkolne są obowiązani niezwłocznie powiadomić organ, który przyznał stypendium, o ustaniu przyczyn, które stanowiły podstawę przyznania stypendium szkolnego. Przyczyną utraty prawa do stypendium szkolnego jest zazwyczaj uzyskanie dochodu przekraczającego kwotę kryterium dochodowego na osobę w rodzinie tj. 600 zł.

Analogiczny obowiązek ciąży na pełnoletnim uczniu.

W powyższym przypadku stypendium szkolne wstrzymuje się albo cofa.

Należności z tytułu nienależnie pobranego stypendium szkolnego podlegają ściąganiu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Wysokość należności podlegającej zwrotowi oraz termin zwrotu tej należności ustala się w drodze decyzji administracyjnej.

- W przypadkach szczególnych, zwłaszcza jeżeli zwrot wydatków na udzielone stypendium szkolne w całości lub w części stanowiłby dla osoby zobowiązanej nadmierne obciążenie lub też niweczyłby skutki udzielanej pomocy, właściwy organ może odstąpić od żądania takiego zwrotu.

ZASIŁEK SZKOLNY

¹⁶ art. 90d ust. 10 ustawy o systemie oświaty

¹⁷ art. 94 ustawy prawo oświatowe

¹⁸ art. 90d ust. 12 i 13 ustawy o systemie oświaty

Zasiłek szkolny może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego.

- Przez zdarzenie losowe (pojęcie niezdefiniowane ustawowo) należy rozumieć niespodziewane, pojedyncze i niezależne od człowieka zdarzenie wywołane przyczynami zewnętrznymi, których nie można było przewidzieć. Istotne jest zatem przede wszystkim to, aby zdarzenie takie zostało wywołane czynnikiem niespodziewanym i nieprzewidywalnym¹⁹.
- Samo wystąpienie zdarzenia losowego nie jest podstawą otrzymania zasiłku szkolnego. Musi wystąpić związek między tym zdarzeniem, a przejściowym pogorszeniem sytuacji materialnej. Zatem nie w każdej sytuacji wystąpienie zdarzenia losowego będzie miało taki skutek, że spowoduje pogorszenie sytuacji materialnej. W tym względzie od strony zależy udowodnienie tych okoliczności²⁰.

Zasiłek szkolny może być przyznany w formie świadczenia pieniężnego na pokrycie wydatków związanych z procesem edukacyjnym lub w formie pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, raz lub kilka razy w roku, niezależnie od otrzymywanego stypendium szkolnego.

- Mianowicie za jedno zdarzenie losowe przysługuje jeden zasiłek szkolny niezależnie od tego jaki zasięg czasowy wywołało to zdarzenie. Natomiast zdarzeń losowych w roku szkolnym może być wiele i w związku z każdym tym zdarzeniem można ubiegać się o przyznanie zasiłku szkolnego

Wysokość zasiłku szkolnego nie może przekroczyć jednorazowo kwoty stanowiącej pięciokrotność kwoty, o której mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych- **czyli kwoty 620 zł.**

O zasiłek szkolny można ubiegać się **w terminie nie dłuższym niż dwa miesiące** od wystąpienia zdarzenia uzasadniającego przyznanie tego zasiłku.

- Ważne jest dochowanie terminu dwóch miesięcy do złożenia wniosku o przyznanie zasiłku szkolnego gdyż po upływie tego terminu prawa to wygasa. Jest to termin prekluzyjny (nieprzywracalny)²¹
- W m.st. Warszawy wnioski o wypłatę zasiłku szkolnego powinny być składane do Ośrodka Pomocy Społecznej działającego w dzielnicy będącej miejscem zamieszkania ucznia.

¹⁹ Wyrok z dnia 25.01.2017 r. Naczelnego Sądu Administracyjnego I OSK 2235/16

²⁰ Wyrok z dnia 18.09.2013 r. Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi, III SA/Łd 477/13

²¹ Dwumiesięczny termin określony w art. 90e ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1915 ze zm.) jest terminem materialnoprawnym i ma charakter prekluzyjny, co oznacza, że po jego upływie prawo do ubiegania się o pomoc wygasa. Przepisy obowiązującego prawa nie przewidują możliwości przywrócenia tego terminu, a tym samym przyczyny spóźnienia nie mają tu żadnego znaczenia – tak Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach w wyroku z dnia 02.08.2011 r. IV SA/Gl 836/10

²² Termin, o którym mowa w art. 90e ust. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1915 ze zm.) ma charakter prekluzyjny, co oznacza, że po jego upływie prawo do ubiegania się o zasiłek szkolny wygasa. Z tego też powodu nieistotne są przyczyny spóźnionego zgłoszenia roszczenia- tak Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 22.04.2008 r. I OSK 1057/07

II POMOC O CHARAKTERZE MOTYWACYJNYM

• STYPENDIA ZA WYNIKI W NAUCE LUB SPORCIE

Szkoła może udzielać stypendium za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe.

Stypendium za wyniki w nauce może być przyznane uczniowi, który uzyskał wysoką średnią ocen oraz co najmniej dobrą ocenę zachowania w okresie (semestrze) poprzedzającym okres (semestr), w którym przyznaje się to stypendium. Z tym, że stypendium może być przyznawane dopiero od drugiego semestru IV klasy szkoły podstawowej²³.

Stypendium za osiągnięcia sportowe może być przyznane uczniowi, który uzyskał wysokie wyniki we współzawodnictwie sportowym na szczeblu co najmniej międzyszkolnym oraz co najmniej dobrą ocenę zachowania w okresie (semestrze) poprzedzającym okres (semestr), w którym przyznaje się to stypendium. Z tym, że stypendium może być przyznane dopiero od pierwszego semestru IV klasy szkoły podstawowej.

Warunek uzyskania co najmniej dobrej oceny zachowania, o której mowa wyżej, nie dotyczy słuchaczy branżowych szkół II stopnia, szkół policealnych oraz szkół dla dorosłych.

O przyznanie stypendium za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe uczeń może ubiegać się nie wcześniej niż po ukończeniu pierwszego okresu (semestru) nauki w danym typie szkoły, z tym że za wyniki w nauce dopiero od drugiego semestru IV klasy szkoły podstawowej przy a za osiągnięcia sportowe dopiero od pierwszego semestru IV klasy szkoły podstawowej.

Dyrektor szkoły powołuje w szkole komisję stypendialną, której zadaniem jest ustalenie średniej ocen uprawniającej do uzyskania stypendium. Komisja w tym względzie ma obowiązek zasięgnąć opinii rady pedagogicznej i samorządu uczniowskiego

- Wniosek o przyznanie stypendium za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe składa wychowawca klasy, a w przypadku branżowej szkoły II stopnia, szkoły policealnej i szkoły dla dorosłych - słuchacz, do komisji stypendialnej, która przekazuje wniosek wraz ze swoją opinią dyrektorowi szkoły.

Stypendium za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe jest wypłacane raz w okresie (semestrze).

Inaczej mówiąc stypendium wypłacane powinno być tylko raz na dany semestr, w ten sposób że wypłacane jest za semestr miniony.

Stypendium za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe nie może przekroczyć kwoty stanowiącej dwukrotność kwoty, o której mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych – **czyli kwoty 248 zł**. Wysokość stypendium ustala dyrektor szkoły, po zasięgnięciu opinii komisji stypendialnej i rady pedagogicznej oraz w porozumieniu z organem prowadzącym szkołę.

Stypendium za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe przyznaje dyrektor szkoły, po zasięgnięciu opinii rady pedagogicznej, w ramach środków przyznanych przez organ prowadzący na ten cel w budżecie szkoły.

Dyrektor szkoły może przyznać stypendium za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe również uczniowi zamieszkałemu poza obwodem szkoły, do której uczęszcza.

²³ art. 90g ust. 2, 4 i 5 ustawy o systemie oświaty

Opracowanie – sfinansowane ze środków **Ministerstwa Sprawiedliwości**
w ramach umowy **UMIA/PS/B/VI/3/1/405/2021-2022**

Prowadzenie punktu/punktów w których udzielana będzie nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie z uwzględnieniem punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego o specjalizacji nieodpłatna mediacja (na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej Dz. U. z 2019 r. poz.294)

Powyższe zasady (za wyjątkiem dotyczącym uczniów klas IV szkoły podstawowej) stosuje się odpowiednio do kolegium pracowników służb społecznych, z tym że wniosek o przyznanie stypendium za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe składa słuchacz.

- Przyznanie uczniowi przez dyrektora szkoły stypendium za wyniki w nauce lub osiągnięcia w sporcie nie jest decyzją administracyjną i nie podlega procedurze odwoławczej.

- **STYPENDIUM PREZESA RADY MINISTRÓW**

Stypendium Prezesa Rady Ministrów może być przyznane uczniowi szkoły kształcącej w formie dziennej, która umożliwi uzyskanie świadectwa dojrzałości.

Stypendium Prezesa Rady Ministrów przyznaje się uczniowi, który otrzymał promocję z wyróżnieniem, uzyskując przy tym najwyższą w danej szkole średnią ocen lub wykazuje szczególne uzdolnienia w co najmniej jednej dziedzinie wiedzy, uzyskując w niej najwyższe wyniki, a w pozostałych dziedzinach wiedzy wyniki co najmniej dobre.

Stypendium Prezesa Rady Ministrów przyznaje się jednemu uczniowi danej szkoły na okres od września do czerwca w danym roku szkolnym.

Stypendium Prezesa Rady Ministrów przyznaje Prezes Rady Ministrów.

- Wysokość stypendium Prezesa Rady Ministrów wynosi 300 zł miesięcznie²⁴ i jest ono wypłacane w dwóch ratach:
  - pierwsza rata - do dnia 30 listopada, za okres od września do grudnia;
  - druga rata - do dnia 30 kwietnia, za okres od stycznia do czerwca.
- Stypendium Prezesa Rady Ministrów wypłaca wojewoda.

- **STYPENDIUM DLA WYBITNIE UZDOLNIONYCH**

Stypendium ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania może być przyznane uczniowi szkoły publicznej i niepublicznej dla młodzieży, publicznej i niepublicznej branżowej szkoły II stopnia oraz szkoły policealnej, uzyskującemu wybitne osiągnięcia edukacyjne, w szczególności:

- laureatowi międzynarodowej olimpiady lub laureatowi i finaliście olimpiady przedmiotowej o zasięgu ogólnopolskim lub turnieju;
- laureatowi konkursu na pracę naukową, organizowanego przez instytucję naukową lub stowarzyszenie naukowe;
- uczniowi szkoły ponadpodstawowej uzyskującemu najwyższe wyniki w nauce według indywidualnego programu lub toku nauki;
- uczniowi uczestniczącemu w zajęciach w uczelni przewidzianych tokiem studiów na podstawie postanowień regulaminu studiów dotyczących warunków uczestniczenia wybitnie uzdolnionych uczniów w zajęciach przewidzianych tokiem studiów;
- uczniowi, który uzyskał wysokie wyniki we współzawodnictwie sportowym na szczeblu krajowym lub międzynarodowym.

²⁴ Procedurę przyznania i wysokość stypendium określa rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie stypendiów Prezesa Rady Ministrów, ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego z dnia 14.06.2005 r. (Dz.U. z 2005 r. poz. 890)

Prowadzenie punktu/punktów w których udzielana będzie nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie z uwzględnieniem punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego o specjalizacji nieodpłatna mediacja (na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej Dz. U. z 2019 r. poz.294)

Stypendium ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania przyznaje minister właściwy do spraw oświaty i wychowania i on je wypłaca. Stypendium wypłacane jest jednorazowo, jego wysokość nie jest ustalona przepisami prawa, na podstawie danych z poprzednich lat wysokość stypendium wynosiła 3.000 zł.

Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania ogłasza na stronach internetowych właściwego ministerstwa liczbę stypendiów oraz wysokość stypendium w każdym roku szkolnym²⁵.

➤ Wniosek o przyznanie stypendium od ministra dla ucznia spełniającego warunki określone wyżej warunki przedstawia kuratorowi oświaty rada pedagogiczna szkoły, której uczniem jest kandydat do stypendium, na podstawie uchwały podjętej po zakończeniu klasyfikacji rocznej i po zasięgnięciu opinii rady szkoły, jeżeli została powołana, w terminie:

- do dnia zakończenia zajęć dydaktyczno-wychowawczych - w przypadku uczniów klas programowo najwyższych;
- do dnia 10 lipca - w przypadku uczniów pozostałych klas.

- **STYPENDIUM ARTYSTYCZNE**

Stypendium ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego może być przyznane uczniowi szkoły artystycznej prowadzącej kształcenie zawodowe²⁶.

Stypendium może być przyznane uczniowi, który uzyskał w okresie (semestrze) bardzo dobrą średnią ocen z przedmiotów artystyczno-zawodowych oraz uczniowi - laureatowi międzynarodowego lub krajowego konkursu artystycznego.

Stypendium może być przyznane nie wcześniej niż po ukończeniu pierwszego roku nauki w danym typie szkoły artystycznej i nie częściej niż raz w roku.

Stypendium przyznaje minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. Wniosek o przyznanie stypendium ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego dla ucznia spełniającego wskazane wyżej warunki przedstawia temu ministrowi dyrektor szkoły artystycznej, której uczniem jest kandydat do stypendium, w terminie:

- do dnia 15 kwietnia - w przypadku uczniów klas programowo najwyższych;
- do dnia 15 września - w przypadku uczniów pozostałych klas.

Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego ogłasza na stronach internetowych właściwego ministerstwa liczbę stypendiów oraz wysokość stypendium w każdym roku szkolnym

Stypendium ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego wypłaca się jednorazowo:

- uczniom klas programowo najwyższych - nie później niż do dnia 31 sierpnia;
- uczniom pozostałych klas - nie później niż do dnia 31 grudnia²⁷.

²⁵ art. 90i ust. 3 ustawy o systemie oświaty

²⁶ art. 90j ust. 1 ustawy o systemie oświaty

²⁷ § ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14.06.2005 r. (Dz.U. z 2005 r. poz. 890)

III STYPENDIA REALIZOWNE W RAMACH KOMPETENCJI WŁASNYCH SAMORZĄDU GMINY²⁸

W m.st. Warszawa przyznawane jest stypendium „Posiłek dla ucznia”²⁹ które może zostać przyznane uczniowi pochodzącemu z rodziny znajdującej się w szczególnie trudnej sytuacji materialnej bądź w uzasadnionych przypadkach losowych, w sytuacji gdy nie jest możliwe uzyskanie dofinansowania posiłków spożywanych podczas jego pobytu w szkole ze środków pomocy społecznej. Z tym, że stypendium przyznawane jest uczniowi pobierającemu naukę w szkole, która nie prowadzi własnej stołówki szkolnej. Wypłata stypendium następuje poprzez zapłatę na rzecz podmiotu prowadzącego działalność gastronomiczną za posiłki spożywane przez ucznia.

Wysokość stypendium wynosi do 15 zł dziennie, nie więcej jednak niż faktyczne koszty posiłków spożywanych przez ucznia w czasie pobytu w szkole.

Stypendium może obejmować pełne lub częściowe pokrycie kosztów posiłków spożywanych przez ucznia w czasie pobytu w szkole.

Z wnioskiem o przyznanie stypendium może wystąpić: rodzic ucznia, pełnoletni uczeń, nauczyciel zatrudniony w szkole, inna pełnoletnia osoba dysponująca wiedzą o trudnej sytuacji materialnej rodziny ucznia lub zdarzeniu losowym uzasadniającym przyznanie stypendium.

Do wniosku o przyznanie stypendium należy dołączyć zaświadczenia o wysokości dochodów członków gospodarstwa domowego, w którym przebywa uczeń, a w przypadku gdy nie jest możliwe uzyskanie takiego zaświadczenia, mogą to być oświadczenia o wysokości dochodów lub inne dokumenty, w tym zaświadczenia z instytucji pomocy społecznej lub opinia pedagoga szkolnego, potwierdzające trudną sytuację materialną ucznia.

IV POMOC REALIZOWANA W RAMACH USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ

Pomoc materialna dla dzieci w przedszkolach oraz uczniów w szkołach może być realizowana również w ramach świadczeń przyznawanych przez Ośrodki Pomocy Społecznej na podstawie ustawy o pomocy społecznej,³⁰ oraz aktów prawa miejscowego.

Przedmiotowe świadczenia mogą być udzielane w formie przyznania prawa do gorącego posiłku w szkole bądź całodziennego wyżywienia w przedszkolu.

- Mianowicie w przypadku uczniów w rodzinach w których dochód rodziny nie przekracza 200% kryterium dochodowego określonego w art. 8³¹ ustawy o pomocy społecznej (tj.

²⁸ Stosownie do art. 18 ust. 2 pkt. 14 ustawy z dnia 08.03.1990 r. o samorządzie gminy (Dz.U. z 2022 r. poz. 559 t.j.) do wyłącznej właściwości rady gminy należy: podejmowanie uchwał w sprawie zasad udzielania stypendiów dla uczniów i studentów.

²⁹ uchwała nr XXXVIII/970/2012 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 20 czerwca 2012 r. w sprawie określenia zasad udzielania stypendiów „Posiłek dla ucznia”

³⁰ Ustawa z dnia 12.03.2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r. poz. 2268).

³¹ Kryterium dochodowe przypadku osób wspólnie gospodarujących wynosi 600 zł na osobę w rodzinie, w przypadku osób samotnie gospodarujących 776 zł – rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14.07.2021 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej.

Opracowanie – sfinansowane ze środków **Ministerstwa Sprawiedliwości**
w ramach umowy **UMIA/PS/B/VI/3/1/405/2021-2022**

Prowadzenie punktu/punktów w których udzielana będzie nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie z uwzględnieniem punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego o specjalizacji nieodpłatna mediacja (na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej Dz. U. z 2019 r. poz.294)

1200 zł) zwalnia się całkowicie z obowiązku zwrotu wydatków na świadczenia pomocy społecznej udzielone w formie zakupu posiłków dzieciom w okresie nauki w szkole.³²

- W przypadku dzieci w przedszkolach, w których rodzina osiąga do 150% kryterium dochodowego rodziny obiady w przedszkolu są nieodpłatne.³³
- W szczególnie uzasadnionych losowo lub rodzinnie sytuacjach, zwłaszcza jeżeli żądanie zwrotu wydatków na udzielone świadczenie stanowiłoby dla osoby zobowiązanej lub jej rodziny nadmierne obciążenie lub też niweczyłoby skutki udzielonej pomocy, na wniosek osoby zainteresowanej lub pracownika socjalnego dyrektor ośrodka pomocy społecznej upoważniony przez niego pracownik mogą zastosować niższe, niż określone uchwałą procentowe stawki zwrotu wydatków lub w całości odstąpić od żądania ich zwrotu.
- Zwalnia się całkowicie z obowiązku zwrotu wydatków na świadczenia pomocy społecznej udzielonych na pokrycie kosztów dowozu dzieci z niepełnosprawnościami do szkół ponadpodstawowych i innych placówek oświatowych, w których młodzież szkół ponadpodstawowych realizuje obowiązek nauki, gdy dochód rodziny nie przekracza 250% kryterium dochodowego określonego w art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

V RZĄDOWY PROGRAM „DOBRY START”³⁴

Dotyczy wsparcia rodzin z dziećmi w ponoszeniu wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego.

Świadczenie dobry start przysługuje raz w roku, bez względu na dochód rodziny w kwocie 300 zł³⁵ :

- rodzicom, opiekunom faktycznym, opiekunom prawnym, rodzinom zastępczym, osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka, dyrektorom placówek opiekuńczo-wychowawczych, dyrektorom regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych - raz w roku na dziecko;
- osobom uczącym się.

Świadczenie dobry start przysługuje w związku z rozpoczęciem roku szkolnego do ukończenia:

- przez dziecko lub osobę uczącą się 20. roku życia;
- przez dziecko lub osobę uczącą się 24. roku życia - w przypadku dzieci lub osób uczących się legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności.

³² Uchwała nr XXXVII/843/2004 rady miasta stołecznego Warszawy z dnia 16.09.2004 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności a usługi opiekuńcze oraz zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej realizowane przez m.st. Warszawę w zakresie zadań własnych gminy (Dz. Urz. Woj. Maz. Nr 96, poz. 2621)- § 4 ust. 3 Załącznika nr 2 do uchwały

³³ Uchwała nr XXXVII/843/2004 rady miasta stołecznego Warszawy z dnia 16.09.2004 r. - § 1 ust. 3 Załącznika nr 2 do uchwały

³⁴ Uchwała Rady Ministrów Nr 80 z dnia 30.05.2018 r. w sprawie ustanowienia rządowego programu „Dobry start” (M.P. z 2018 r. poz. 514)

³⁵ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15.06.2021 r. w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry Start” (Dz.U. z 2021 r. poz. 1092)

Świadczenie dobry start przysługuje także w przypadku:

- ukończenia 20 roku życia przez dziecko lub osobę uczącą się przed rozpoczęciem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko lub osoba ucząca się kończy 20 rok życia;
- ukończenia 24 roku życia przez dziecko lub osobę uczącą się przed rozpoczęciem roku szkolnego w roku kalendarzowym, w którym dziecko lub osoba ucząca się kończy 24 rok życia - w przypadku dzieci lub osób uczących się legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności.

W przypadku dziecka biorącego udział w zajęciach rewalidacyjno-wychowawczych świadczenie dobry start przysługuje nie wcześniej niż od roku kalendarzowego, w którym dziecko kończy 7 rok życia.

W przypadku gdy dziecko, zgodnie z orzeczeniem sądu, jest pod opieką naprzemienną obydwójga rodziców rozwiedzionych, żyjących w separacji lub żyjących w rozłączeniu, sprawowaną w porównywalnych i powtarzających się okresach, kwotę świadczenia dobry start ustala się każdemu z rodziców w wysokości połowy kwoty przysługującego świadczenia. Na dziecko umieszczone w pieczy zastępczej świadczenie dobry start przysługuje wyłącznie odpowiednio rodzinom zastępczym, osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka, dyrektorom placówek opiekuńczo-wychowawczych albo regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych.

- Świadczenie dobry start nie przysługuje: jeżeli dziecko lub osoba ucząca się zostały umieszczone w domu pomocy społecznej, schronisku dla nieletnich, zakładzie poprawczym, areszcie śledczym, zakładzie karnym, szkole wojskowej lub innej szkole, jeżeli instytucje te zapewniają nieodpłatnie pełne utrzymanie;
- Świadczenie nie przysługuje na dziecko z tytułu rozpoczęcia rocznego przygotowania przedszkolnego.

Wniosek o ustalenie prawa do świadczenia dobry start składa się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Wniosek i załączniki do wniosku składane są wyłącznie w postaci elektronicznej za pomocą:

- profilu informacyjnego utworzonego w systemie teleinformatycznym udostępnionym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych;
- systemu teleinformatycznego banków krajowych oraz spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych świadczących usługi drogą elektroniczną, spełniających wymogi określone w informacji zamieszczonej na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych;
- systemu teleinformatycznego utworzonego przez ministra właściwego do spraw rodziny.

Osobie składającej wniosek i załączniki do wniosku w sposób określony w ust. 1 pkt 2 lub 3, która nie posiada profilu informacyjnego w systemie teleinformatycznym udostępnionym przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, profil ten zakłada Zakład.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie porozumienia, może zapewnić dostęp do środków technicznych umożliwiających złożenie wniosku i załączników do wniosku o ustalenie prawa do świadczenia dobry start oraz zapewnić pomoc przy wnoszeniu tych

Prowadzenie punktu/punktów w których udzielana będzie nieodpłatna pomoc prawna lub świadczone nieodpłatne poradnictwo obywatelskie z uwzględnieniem punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego o specjalizacji nieodpłatna mediacja (na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej Dz. U. z 2019 r. poz.294)

dokumentów w miejscu innym niż siedziba, oddział lub wyznaczona jednostka organizacyjna Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Przyznanie przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych świadczenia dobry start nie wymaga wydania decyzji.

- Wnioski w sprawie ustalenia prawa do świadczenia dobry start są przyjmowane **od dnia 1 lipca danego roku do dnia 30 listopada danego roku**. Wnioski złożone po upływie tego terminu pozostawiane są bez rozpatrzenia.
- Jeżeli w okresie 3 miesięcy, licząc od dnia wydania orzeczenia o niepełnosprawności, zostanie złożony wniosek o ustalenie prawa do świadczenia dobry start, świadczenie przysługuje, jeżeli w okresie, o pomiędzy 1 lipca a 30 listopada danego roku, toczyło się postępowanie o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności.

Spis treści:

I. POMOC O CHARAKTERZE SOCJALNYM – str. 1

STYPENDIUM SZKOLNE – str. 2

Kryteria przyznania, warunki ustalenia dochodu rodziny ucznia – str. 2

Formy realizacji świadczenia – str. 4

Termin i miejsce złożenia wniosku – str. 5

Wysokość stypendium szkolnego i okres na który jest przyznawane – str. 6

Obowiązek informowania o zmianie sytuacji dochodowej i świadczenia nienależnie pobrane – str. 7

ZASIŁEK SZKOLNY – str. 7

II POMOC O CHARAKTERZE MOTYWACYJNYM – str. 8

Stypendia za wyniki w nauce lub sporcie – str. 8

Stypendium Prezesa Rady Ministrów – str. 9

Stypendium dla wybitnie uzdolnionych – str. 10

Stypendium artystyczne – str. 11

III STYPENDIA REALIZOWNE W RAMACH KOMPETENCJI WŁASNYCH SAMORZĄDU GMINY – str. 11

IV POMOC REALIZOWANA W RAMACH USTAWY O POMOCY SPOŁECZNEJ – str. 12

V RZĄDOWY PROGRAM „DOBRY START” – str. 12